

Ny 132 kV-ledning Åbjøra – Dokka – Konsesjonssøknad

Vedlegg 3

Kryssing av Begna naturreservat – søknad fra Elvia og
godkjenning fra Statsforvalteren i Innlandet

ELVIA AS
Postboks 4100
2307 HAMAR

Saksbehandler, innvalgstelefon
Harald Klæbo, 61 26 60 56

Dispensasjon for bruk av motorkjøretøy - Begna naturreservat - Sør-Aurdal 1/8 - fornyelse av høyspentledning - Elvia AS

Selve tiltaket med utskifting av master og linjenett omfattes av de direkte unntakene i § 4, pkt 2 c. Det betyr at tiltaket kan gjøres uten en dispensasjon med hensyn til selve mastene og linjene. Begrunnelse og forklaring på dette følger av dette brevet.

Med hjemmel i § 5, pkt 10, 3'dje strekpunkt i verneforskriften for Begna naturreservat gis det dispensasjon for nødvendig motorferdsel langs bestemte traseer som angitt i søknaden. Det er gitt vilkår for bruk av motorkjøretøy som framgår av dette brevet. Vedtaket m/vilkår gjelder den sørligste traseen for kraftlinja gjennom reservatet.

Det vises til:

- brev av 27. februar 2024, med søknad
- e-post fra Statsforvalteren 13. mars med varsel om forlenget saksbehandlingstid
- e-post fra Statsforvalteren av 22. mars der vi etterspør mer opplysninger
- e-post fra Elvia av 5. april med vedlegg; svar på etterspurte opplysninger
- telefonsamtaler med Elvia v /Grønvold

Det søkes om å fornye dagens 132 kv høyspentledning som går igjennom Begna naturreservat på to steder/strekninger.

Søknaden

Elvia har anleggskonsesjon for 132 kV for en 85-km lang dobbelt kraftledning fra Åbjøra til Gjøvik, fram til 2044. Eksisterende anlegg nærmer seg endt levetid og det er nødvendig å fornye for en forsvarlig kraftforbindelse. Kraftledningen er en del av det regionale nettet og er en del av kritisk kraftforsyning. Det søkes om å fornye 132 kV høyspentlinjen, opprinnelig fra 1948, som går gjennom en del av Begna naturreservat. Elvia har konsesjon for drift av denne.

Konkret går tiltaket ut på at de gamle linjene rives og de ny linje og nye master skal etableres i samme trase. Kraftledningen krysser i dag naturreservatet på to steder:

Vest for Begna berører ledningene reservatet med en lengde på 335 meter. Lengre nord berøres reservatet med en lengde på ca 560 meter ved Stormyrhaugen. Elvia planlegger å legge kraftledningen utenom verneområdet på hele denne strekningen og det blir på den måten frigitt et båndlagt areal på ca. 23 500 m² som ikke lenger vil være berørt av Kraftledningen. Det vil bli sendt en egen søknad om bruk av motorkjøretøy for uttransport av stolpene på denne strekningen.

Alle eksisterende master skal rives og erstattes av master av metall. Elvias grovprosjektering tilsier en totalhøyde på de nye mastene innenfor verneområdet på ca. 18-20 m høye. Dette er en økning fra dagens master med ca. 4-6 m. Årsaken er at de nye mastene vil få en toppline/jordline over faselinene. Det er to mastepunkt i sørdelen av området som skal fornyes.

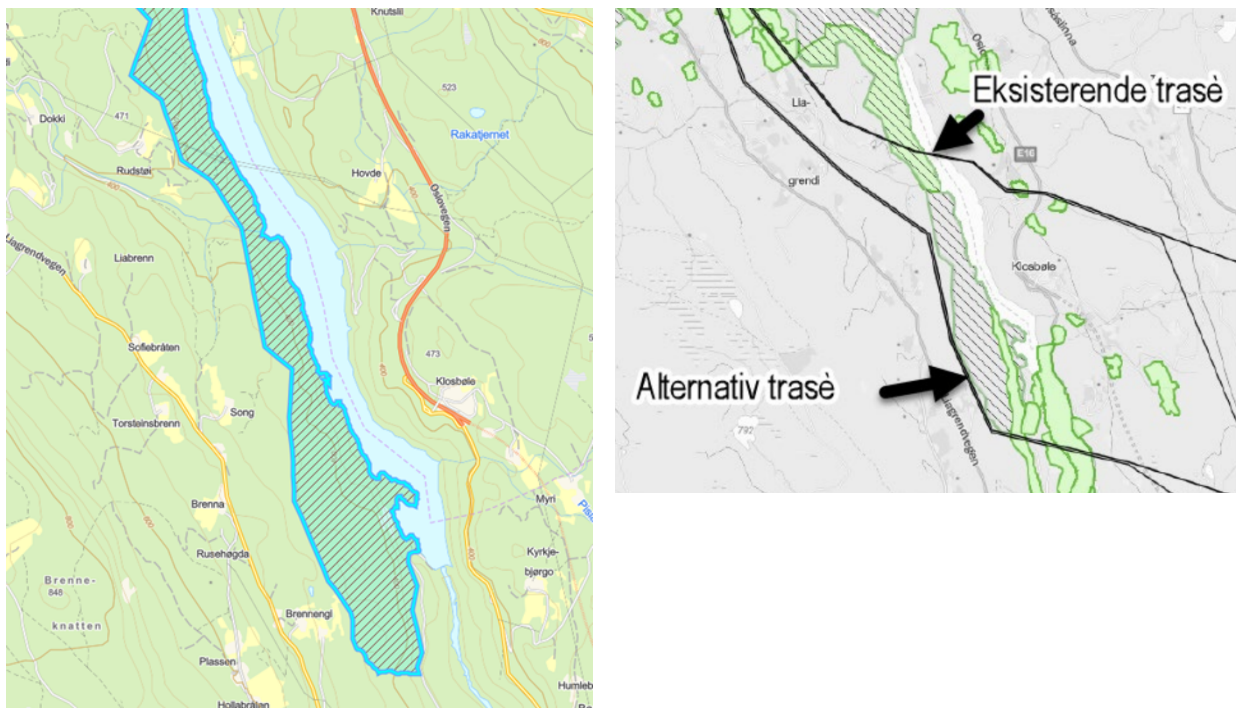

Fig 1. Begna naturreservat med 132 kV kraftlinje som søkes utskiftet. Kraftlinjen krysser Begna ved Hovde og går nordvestover gjennom Begna naturreservat. Alternativ trasé går i sin helhet utenfor/sør for reservatet.

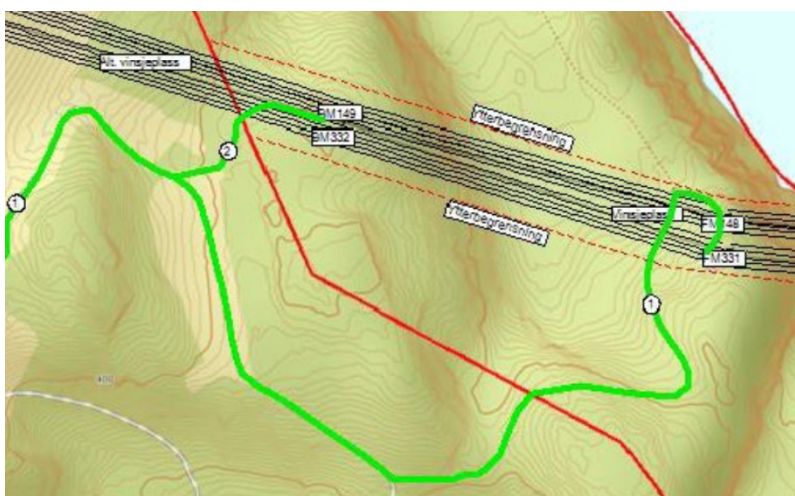

Fig 2. De to mastepunktene innenfor reservatet med tilkomststraseer, der master skiftes ut og linjen oppgraderes (fra søknaden).

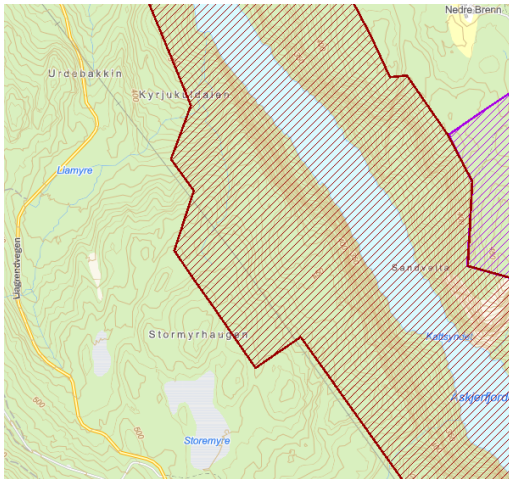

Fig 3. Strekingen der dagens 132 kV linje går igjennom reservatet ved Stormyrhaugen.

De nye mastene vil bli plassert så tett opp til de gamle som vil bli stående inntil de nye er på plass. Det er etter søknaden ikke behov for noen bredere kraftgate enn det som er der i dag.

Forhøyet linje fra dagens høyde vil ifølge e-post av 5. april -24 ikke medføre krav til bredere kraftgate. Nødvendig bredde baserer seg blant annet på spenningsnivå og endrer dermed ikke bredden på rettighetsbeltet i dette tilfellet. Dagens bredde vil ivareta krav til rettighetsbeltet til det nye anlegget.

Elvia har gjort flere befaringer i området på barmark. Adkomstveg 1 (fig 2) er vurdert til å kunne benyttes uten å utbedre denne i form av bærelag. Vegen er vurdert til å være mer enn god nok til å benyttes av en gravemaskin på 8-10 tonn med lite marktrykk. Det skal heller ikke være nødvendig å hogge trær eller ta vekk kvister for å komme fram.

Elvia har beskrevet en alternativ trase som går sør for reservatet i sin helhet. Dette betyr en økt lengde på 7-8 km i forhold til eksisterende. I tillegg vil den innebære mer ulemper knyttet luftambulansens framkomst, innebære nærføring ved flere bolighus ved Liagrenda. I tillegg vil dette alternativet berøre skog som framstår som gammel/ «urørt». Elvia vurderer totalt sett ulempene som vesentlig større ved dette alternative enn den som følger dagens trase. Det er vedlagt søknaden en uttalelse fra grunneiere og interessenter i Reinli og Liagrenda. Disse går imot den alternative traseen.

Tiltaket vil trolig bli gjennomført i 2029, men det er usikkerheter knyttet til dette.

Vernebestemmelser for Begna naturreservat

Begna naturreservat ble opprettet ved kgl res i først i 2002, utvidet i 2005. Nedenfor er verneforskriftens bestemmelser av relevans for søknaden gjengitt (utdrag).

Formålet med fredningen er å bevare et forholdsvis urørt skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området har en særskilt vitenskapelig betydning som leveområde for en meget interessant kryptogamflora med viktige forekomster av sjeldne og trua arter, der særlig den store forekomsten av en spesiell lavart er svært verdifull. Området er egenartet fordi det er et relativt stort, lågereliggende naturskogområde med stor variasjon i naturmiljøer, skogtyper og vegetasjonstyper (§ 2).

Av relevante vernebestemmelser er at vegetasjon, herunder busker og trær er fredet mot skade og ødeleggelse (...) Dyrelivet, med reir og hiområder er tilsvarende fredet (jf § 3 pkt 1 og 2).

Videre er ulikeformer for naturinngrep forbudt, det heter i § 3 pkt 3:

«Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som for eksempel oppføring av bygninger, anlegg og varige og midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker og lignende, opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.»

Motorferdsel i reservatet er forbudt jf § 4 pkt 4.

De generelle unntakene fra vernebestemmelsene er listet opp i § 4.

I § 4, pkt 2c står det:

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for:

«Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til fredningsformålet. Bruk av motorisert transport krever særskilt tillatelse jf. § 5, pkt 10».

I § 5 er ulike forhold/unntak forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til etter søknad.

Relevant for denne søknaden er pkt 6: *«Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4, pkt. 2 c».*

Etter § 5 pkt 10, 3 strekpunkt kan forvaltningsmyndigheten gi dispensasjon til nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppgradering/fornyelse av energi- og kraftanlegg.

Vurdering

Vi tar i dette vedtaket ikke stilling til trasevalg i den aktuelle konsesjonsbehandlingen for den aktuelle kraftlinja, men vår behandling nå er en isolert vurdering av tiltaket/søknaden etter verneforskriften for Begna naturreservat, der Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet.

Høyspentledningen som søkes utskiftet er fra 1948 og følgelig lå der lenge før opprettelsen av Begna naturreservat ble opprettet (2005). Det er i verneprosessen tatt høyde for at linjetraseen kan vedlikeholdes (§ 4, pkt 2a), istandsettes ved akutt utfall (pkt 2b) og at den kan oppgraderes/fornyes når det ikke skjer vesentlige fysiske endringer i forhold til fredningsformålet (pkt 2c).

Her er det to mastepunkt i reservatet som skal skiftes ut med master av stål. Høyden på de nye mastene ikke er mer enn 4-6 meter høyere enn dagens master. Vi mener at inngrepets og tiltakets karakter i forhold til nå-situasjonen, og ikke vil medføre vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet, jf § 4 2 c vist til ovenfor. I dette har vi forutsatt at nye master blir plassert så tett som mulig på de eksisterende mastene, som blir tatt ned, jf søknaden.

Samlet sett mener vi en utskifting av eksisterende kraftledninger og stolper med nyere materialer ikke vil medføre noen vesentlig negativ virkning på verneverdiene for Begna naturreservat. Det er da vektlagt at det ikke er behov for noen bredere kraftgate enn det som er der i dag. At trestolper erstattes med høyere metallstolper vil gi et noe mer dominerende estetisk uttrykk. Kraftgaten som allerede er i verneområdet, er et fremmedelement i reservatet. Høyere stolper der linjene går

høyere over bakken, vil forsterke fjernvirkningen av dette noe, men mindre grad, da økningen i høyde er begrenset til 4-6 meter.

Det er registrert hekkelokaliteter av sensitive arter hubro og kongeørn i nærområdene til Begna naturreservat. Dagens linje og den nye oppgraderte kraftlinja, vil representere kollisjonsfare for disse artene og for andre fuglearter som f eks skogsfugl. Da den nye kraftlinja vil være i noe mer i høyde med skogen omkring, har vi ikke grunnlag for å hevde at den innebærer noen økt kollisjonsfare for fugl. I forhold til kongeørn der kjente hekkel plasser er tette på linjetraseen, vil det være en fordel om anleggsperioden foregår utenom den sårbare perioden for reviretablering og hekketiden. Denne er fra rundt 1. februar og ut juli måned. Kongeørn er en del av et nasjonalt overvåkingsprogram. De aktuelle lokalitetene vil derfor bli sjekket ut i felt hvert år. Statsforvalteren kan derfor gi beskjed til tiltakshaver om evt. aktivitet av kongeørn i reviret det året utskiftingen av linja skal skje slik at nødvendige hensyn blir tatt.

Kunnskapsgrunnlaget om Begna naturreservat ansees som tilfredsstillende (naturmangfoldlovens § 8). Det vises til de fagutredninger om verneverdier som er utført i forkant av vernet, samt de nasjonale overvåkingsprogrammene for hubro og kongeørn. For mange andre fuglearter er registreringer tilfeldige og mangelfulle så det kan være vanskelig å forutse effekter av arbeidene på linja for alle arter. Vi mener likevel at nml § 9 (føre-var-prinsippet hvis manglende kunnskap) ikke er relevant å anvende. Slik vi vurderer vil ikke en ny høyere ledning gjennom reservatet innebære noen vesentlig økt belastning på økosystemet og verneformål for området da det allerede går en linje i reservatet i dag, og kraftgata vil ha uendret bredde. I den forbindelse regner vi det som positivt at linjen i nord legges utenfor reservatet, og at den eksisterende trase her tilbakeføres til området (jf nml § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning). Dersom det skulle bli vesentlige kjøreskader som følge av bruk av ATV/gravemaskin vil vi kunne pålegge en istandsetting av kjøreskadene, alt etter omfang (nml 11 – kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver). Det forutsettes i at hogst av trær ikke er nødvendig og at kjøreskader utbedres (nml § 12).

Dispensasjon for bruk av motorkjøretøy innenfor verneområdet

Det skal etter søknaden benyttes helikopter, ATV med og uten henger, gravemaskin, kompressor med bor, evt. boretårn på gravemaskin. Det er ikke lavtflyvingsforbud i reservatet, men å frakte inn utstyr med helikopter uten å lande regnes for «start og landing med luftfartøy» jf § 3 pkt 4 *Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy*. I et verneområde er det viktig å begrense motorferdselen mest mulig av hensyn til forstyrrelse av dyrelivet og redusere omfanget av kjøreskader mest mulig. Tiltaket kan ikke gjennomføres uten å bruke de nevnte kjøretøy innenfor verneområdet.

Vedtak

Selve tiltaket med utskifting av master og linjenett omfattes av de direkte unntakene i § 4, pkt 2 c.

Med hjemmel i § 5, pkt 10, 3'dje strekpunkt i verneforskriften for Begna naturreservat, gis det dispensasjon for nødvendig motorferdsel som angitt i søknaden, og etter de traseer som er beskrevet der. Dette gjelder den sørligste traseen gjennom reservatet.

Dispensasjonen er gitt på følgende vilkår:

1. Kjøring med ATV, gravemaskin, helikopter begrenses mest mulig til det som strengt tatt er nødvendig.
2. Vi forutsetter at kjøring i terrenget ikke gir kjøreskader. Statsforvalteren kan etter utførte arbeider gi pålegg om tiltak for å istandsette eventuelle terrengskader

3. Vi forutsetter at helikopterflyving og øvrig motorisert ferdsel skjer i perioden fra 31. juli – 30. januar, som er utenom hekkeperioden for registrerte rovfuglarter. Statsforvalteren kan bidra med opplysninger- om status på hekking av sensitive arter det aktuelle år som grunnlag for om perioden kan utvides.
4. Dispensasjonen gjelder til og med 2031.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak etter forvaltningslovens bestemmelser. Evt klage stiles til Miljødirektoratet, men stiles til Statsforvalteren i Innlandet og sendes innen 3 uker etter at dette brevet er mottatt/blitt gjort kjent.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Harald Klæbo
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksnummer	S227560
Saksbehandler	Jan Olav Grønvold jan.olav.gronvold@elvia.no
Sted og dato	Hamar, 27.02.2024

Statsforvalteren i Innlandet
v/Naturmangfold og verneområder
Postboks 987, 2604 Lillehammer
Att: Karoline Linnea Vereide

Søknad om tillatelse og dispensasjon fra Forskrift om verneplan for barskog, vedlegg 13, fredning av Begna naturreservat, Nord-Aurdal og Sør-Aurdal kommuner, Oppland – Eiendom gnr. 1 bnr. 8 i Sør-Aurdal kommune

1. Innledning

Elvia AS («Elvia») sender med dette søknad om tillatelse og dispensasjon fra forskrift om verneplan for barskog, vedlegg 13, fredning av Begna naturreservat («Forskrift og Begna naturreservat»), jmfør forskriftens §5 punkt 6 og 10, samt §6, for å fornye 132 kV høyspentledningen fra 1948 som går gjennom en del av naturreservatet.

Elvia har eksisterende anleggskonsesjon i medhold av energiloven §3-1 jf. energilovforskriften §3-1. Anleggskonsesjonen gjelder 132 kV for «en 85 km lang dobbel kraftledning ført på felles masterekke fra Åbjøra til Gjøvik». Anleggskonsesjonen gjelder ut 2044. Eksisterende anlegg nærmer seg endt levetid og det er nødvendig å fornye anlegget for å opprettholde kraftforbindelsen. I forbindelse med fornyelse av kraftledningen mellom Åbjøra til Gjøvik søker Elvia om ny anleggskonsesjon for fornyelse. Elvia tar sikte på å sende søknad om ny anleggskonsesjon til sommeren 2024. Det er viktig å få avklart endelig valg av trasé i forhold til kryssing av Begna naturreservat, før søknad om anleggskonsesjon sendes til Norges vassdrags- og energidirektorat («NVE») for saksbehandling. Det er derfor viktig å få en avklaring fra Statsforvalter vedrørende arbeider med fornyelse av kraftledningen gjennom Begna naturreservat.

Søknaden gjelder arealer som berører eiendom gnr. 1 bnr. 8 i Sør-Aurdal kommune.

2. Tiltaket

Dagens 132 kV høyspentluftledning med tilhørende master, mastefester, jord-/signalline, nødvendige komponenter og to linesett (6 strømførende liner) med tilbehør («Kraftledningen») fra Gjøvik til Åbjøra, skal fornyes med samme spenningsnivå. De gamle linene skal rives og de nye skal etableres i tilnærmet samme trasé. Kraftledningen krysser Begna naturreservat vest for elva Begna og fornyelsen er planlagt i samme trasé som dagens. Kraftledningen går i dag gjennom naturreservatet på to steder. Den berører naturreservatet vest for Begna med en lengde på ca. 335 meter og gjennom et område ved Stormyrhaugen på ca. 560 meter.

3. Nærmere beskrivelse av tiltaket

Eksisterende kraftledning mellom Gjøvik og Åbjøra er fra 1948 og den er bygget i ulike trinn på 50- og 60-tallet. På grunn av anleggets alder er det nødvendig å fornye kraftledningen. Kraftledningen mellom Åbjøra og Gjøvik er en viktig forbindelse for å transportere produsert kraft ut fra Valdresområdet og for lokal forsyning.

Av hensynet til sikker strømforsyning mellom Åbjøra og Gjøvik er det viktig at Kraftledningen blir driftet forsvarlig i anleggsperioden ved fornyelsen. Kraftledningen er en del av det regionale nettet og er samfunnskritisk infrastruktur. Det er derfor viktig at det er minst mulig nedetid på Kraftledningen. Dette vil naturligvis påvirke handlingsrommet i utføringsfasen, både i form av hvilket utstyr som kan benyttes og i hvilken rekkefølge arbeidene utføres.

De planlagte arbeidene starter med fundamentering for nye mastepunkter. Dette arbeidet kan utføres samtidig med at eksisterende Kraftledning er i drift. Resten av arbeidet må utføres suksessivt for hvert linesett for å opprettholde forsyningen, ettersom at det må være utkobling på de linene det jobbes på frem til arbeidene med linene er ferdige. Det er mulig med flere korte utkoblinger av begge linesettene, men Elvia har fokus på å redusere antallet og varigheten av utkoblingene i størst mulig grad. Videre arbeid er reis av nye master, montering av nye liner, nedtaking av eksisterende liner og stolper. Når det første nye linesett er satt i drift, gjentas arbeidene for det andre linesettet.

Arbeidet som er planlagt innenfor naturreservatet er kartlagt grundig slik at Elvia kan gjennomføre nødvendige arbeider på en slik måte at vi ivaretar formålet med verneforskriften i størst mulig grad.

3.1 Mastepunkter

Innenfor naturreservatet er det to eksisterende mastepunkter. For å kunne fornye mastene til Kraftledningen må mastepunktene forskyves noe i linens lengderetning (samme trasé), slik at Kraftledningen kan være i drift mens arbeidene med fundamentering pågår.

Som adkomst til mastepunktene skal det benyttes eksisterende slepe/skogsbilvei. Elvia har befart veiene og vurderer at det er ikke behov for utbedringer av veiene for nødvendig transport av maskiner og utstyr. Det østre mastepunktet (FM148 og FM331) har lengst adkomstvei, hvor omtrent 160 meter av eksisterende vei ligger innenfor naturreservatet. Adkomst til det vestre mastepunktet (FM149 og FM332) er eksisterende vei som ligger innenfor ryddebeltet til Kraftledningen. Se kart 1 for oversikt.

Basert på stedlig befaring og hvordan eksisterende master er fundamentert, kan man forvente berg i dagen, eventuelt med liten løsmassemengde. Det er derfor nærliggende å anta at det kan benyttes fjellfundamenter og at sprengningsarbeider unngås. Rensk av løsmasser kan løses med en liten gravemaskin typisk under 8 tonn. Boring for lengdearmering og fundamentbolter kan utføres enten med håndholdt utstyr eller med et lite boretårn montert på en gravemaskin. Forming og armering utføres på stedet og krever ikke behov for løftekapasitet. Betongen planlegges fraktet til mastepunktet med helikopter. Fylling av betong i formen kan skje enten direkte ved at betongen tømmes rett i formene, eller via en mindre betongpumpe. Materiell som forskalingsutstyr og armering fraktes til mastepunktene ved bruk av lette kjøretøyer som beltevogn eller ATV med henger. Prinsipp for fundamentutforming og innfesting av mast er vist på figur 1.

3.2 Mastemontering

De nye mastene består av 12 kantede stålmaster i H – konfigurasjon. Disse produseres i flybare seksjoner der første seksjon skrues på innstøpte bolter i fundamentet og øvrige seksjoner tres ned på seksjonen under. Det planlegges at disse monteres med helikopter og tres ned mellom eksisterende faselinere. Seksjonene styres i rett posisjon av mannskapet på bakken og styretau som er festet i hver seksjon. Traversene løftes også på plass ved bruk av helikopter og festes av montører i masten. Master og traverser kan påmonteres utkjøringsblokker og isolatorer før de løftes på plass for å reduseres arbeid i høyden. Dette arbeidet kan gjennomføres med spenning på det andre linesettet. Det sørlige linesettet bygges først for å unngå konflikt med kryssende liner i mastepunkt 147/330 på østsiden. Når dette settet er ferdigstilt og satt i drift, kan det nordlige linesettet etableres. Prinsipp for montering er vist i figur 2.

3.3 Fjerning av eksisterende liner og montering av nye liner

Nedtaking av eksisterende faselinere kan ideelt sett kombineres med utkjøring av nye liner ved at de gamle benyttes som dragliner ved utkjøring av de nye. Dette er mulig siden de nye mastene er noe høyere enn de eksisterende og de gamle linene kan legges over i utkjøringsblokkene på de nye mastene.

Elvia planlegger å gjennomføre arbeidet på følgende måte: Vinsj plasseres ved mastepunkt 148/331 og vinsjebrems plasseres på østsiden, i nærheten av plassen Turrhaug/ Hovde. Her plasseres også tromlene med de nye faselinene. Som et alternativ kan vinsj eventuelt settes på stokkmatter for å skåne terrenget, som plasseres med helikopter og gravemaskin. Om nødvendig kan vinsj plasseres utenfor reservatet, nord for mastepunkt BM149/ 332, se kart 1.

Eksisterende master i punkt 149/332 og mastepunktet på østsiden av elva, forankres slik at de tåler ensidig strekk, se kart 3. Eksisterende faselinere forankres i masten før de kappes mellom 329 og 330 og mellom 331 og 332. Arbeidet i mastene utføres ved bruk av klatremannskap. De gamle linene kjøres inn på tromler eller bunter under strekkingen av de nye. Størrelsen tilpasses slik at de kan flys ut med helikopter.

3.4 Fjerning eksisterende master og istandsetting

Isolatorer og øvrig elektromekanisk utstyr legges i storsekker for uttransport med enten helikopter eller lettere terrengkjøretøy. De gamle stolpene graves opp, eller kappes ved jordbåndet og deles opp slik at de kan løftes ut med helikopter. Alternativt kan de kjøres ut med et lettere terrengkjøretøy. Når de eksisterende mastene er fjernet, skal Elvia rydde og tilbakeføre terrenget.

3.5 Inngrep

Innenfor naturreservatets grenser er det minimale behov for inngrep. Befaring viser at eksisterende adkomstveier er farbare uten tiltak. Det må påregnes noe gravearbeider i forbindelse med fundamenteringsarbeidene ved at vegetasjonsdekket må tas av, legges i haug og legges tilbake etter ferdigstillelse. For rivning av eksisterende mastepunkter tas stolpene opp av bakken, og hullet fylles med stedlig masse, eller overskuddsmasse fra nye mastepunkt.

3.6 Utstyr

For å gjennomføre de planlagte arbeidene trenger Elvia følgende utstyr innenfor verneområdet:

- Gravemaskin < 8 tonn (gravemaskin under 8 tonn)
- Kompressor med borhammer evt. boretårn på gravemaskin
- Beltevogn/ ATV med henger
- Helikopter

- Strekkeutstyr, vinsj og brems

3.7 Tidspunkt for tiltaksgjennomføring

Prosjektet i sin helhet er omfattende med tanke på lengden line som skal fornyes. Som beskrevet i kapittel 3 er det nødvendig å gjøre utkoblinger av strømforsyningen på ledningen, for å gjennomføre fornyelsen av Kraftledningen gjennom naturreservatet. Tidspunktet for gjennomføring av arbeidene innenfor Begna naturreservat må dermed skje innenfor en tidsperiode der det er minst mulig produksjon og på en tid der det vil være mulig å kjøre strømforsyningen på omkringliggende nett i forbindelse med utkoblingen. Det er stor forskjell på overføringskapasiteten i nettet på sommer- og vinterstid. Det vil ikke være mulig å koble ut Kraftledningen i sin helhet på vinterstid.

Tidspunktet for utkobling av strømforsyning krever godkjenning fra driftssentral, samt involvering av kraftprodusentene og Statnett. Utkobling vil være mulig i visse perioder av året, ved forhåndsavklaring i god tid i forkant og innenfor tidsvinduet mars - mai, eventuelt august - september.

4. Alternativ trasé

Elvia har vurdert alternativ trasé hvor Kraftledningen kan etableres på utsiden av verneområdet i sin helhet, for å unngå kryssing gjennom naturreservatet. Dette vil medføre omtrent 7-8 km ytterligere lengde på traseen. Det er ikke medregnet endringer i terreng høyde og økt lengde dette eventuelt medfører. Vi viser til oversiktskart i kartvedlegg 2 for å vise de to alternativene.

Elvia ser noen negative konsekvenser med alternativ trasé som vi ønsker å belyse. Luftambulansen har som hovedfartsåre benyttet dalsøkket som adkomst i retning mot Valdres. Elvia har mottatt bekymring vedrørende luftambulansens fremkomst dersom ny Kraftledning skal gå i et høyt spenn over Begna ved Søljukallevju. På grunn av høyden vil dette spennet gjøre det risikofylt for luftambulansen å fly på tåkelagte dager.

Videre vil traseen rundt naturreservatet medføre et stort inngrep i urørt skog sammenlignet ved å fornye Kraftledningen i eksisterende trasé. Det er registrert gammel gran- og barskog på deler av alternativ trasé. Elvia mener at inngrepet blir vesentlig større når tiltaket berører flere kilometer urørt skog. Videre vil alternativ trasé medføre nærføring til flere boliger som ikke tidligere har hatt kraftledning i nærhet av sine bolighus. Det er spesielt beboerne i Liagrendi som har meldt stor bekymring vedrørende alternativ trasé. Viser til vedlegg 1 for å belyse befolkningens bekymring for traseen.

Elvia vurderer at ulempene og kostandene ved å etablere Kraftledningen ved alternativ trase som betydelige med tanke på økt lengde, terrenginngrep og nærføring.

5. Begrunnelse for søknad om dispensasjon

Eksisterende kraftledning krysser Begna naturreservat på to steder. Fornyelsen av dagens Kraftledning er helt nødvendig for å opprettholde en trygg strømforsyning i området, samt å sikre overføring av kraftproduksjon fra Valdres-området. Elvia planlegger å legge Kraftledningen utenom verneområdet ved Stormyrhaugen, og det blir på den måten frigitt et båndlagt areal på ca. 23 500 m² som ikke lenger vil være berørt av Kraftledningen. Videre har Elvia sett på alternativ trasé for å unngå verneområdet i sin helhet.

Forskrift om Begna naturreservat trådte i kraft i 2002 og området ble utvidet i 2005. Formålet med fredningen er «å bevare et forholdsvis urørt skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv.» Da naturreservatet ble vernet var dagens Kraftledning allerede etablert. Verneforskriften hensyntar drift, vedlikehold- og fornyelse av eksisterende anlegg, jf. §4 bokstav 2 a-c. Bestemmelsen omhandler oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til fredningsformålet.

Forvaltningsmyndigheten jf. §5-6 kan gi tillatelse til oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under §4 bokstav 2c. Videre kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra forskriften når formålet med fredningen krever det, samt forvitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen jf. §6. Forskriftens §3 lister opp bestemmelser som gjelder for naturreservatet.

I kapittel 3 har vi beskrevet arbeidsmetodikken for gjennomførelse av fornyelsen i eksisterende trasé. Det er gjort et betydelig arbeid i å kartlegge arbeidsmetoder for at arbeidet kan skje på en skånsom måte, blant annet for å unngå å berøre vegetasjon utenom eksisterende rettighetsbelte.

Med tanke på at Kraftledningen allerede var etablert før vernet kom, mener Elvia at formålet med fredningen om å «bevare et forholdsvis urørt skogområde...» ikke tilsidesettes ved en fornyelse av Kraftledningen. Elvia mener å ha vist at arbeidene gjøres på en så skånsom måte at formålet med vernet ikke tilsidesettes. Elvia mener at den alternative traseen som er vurdert, vil medføre større samfunnsmessige ulemper samlet sett. På bakgrunn av dette mener vi at ulempene samlet er betydelig større ved å etablere en ny trasé som beskrevet i kapittel 4. Det er viktig i den sammenheng å understreke at Elvia ikke vil gjøre inngrep utover eksisterende ryddebeltet innenfor naturreservatet og at det kun benyttes stedlig jord og masser i forbindelse med arbeidet.

Etter en samlet vurdering, mener Elvia at fordelene med å gi nødvendige tillatelser og eventuell dispensasjon, for å fornye anlegget i eksisterende trasé, vil være klart større enn å etablere anlegget i ny trasé.

Elvia søker med dette om nødvendige tillatelser til å fornye eksisterende Kraftledning som beskrevet over i henhold til §5, herunder rett til å benytte motorisert ferdsel i anleggsgjennomførelsen jf. §5 punkt 10. Sekundært søkes det om nødvendig dispensasjon etter §6. Elvia er ikke kjent med at tiltaket berører eksisterende reir og hiområder. Vi ber om at Statsforvalter eventuelt informerer om hvordan Elvia skal ivareta dette i forbindelse med de planlagte arbeidene.

6. Oppsummering

Elvia søker herved om dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 (*dispensasjon fra vernevedtak*) for fornyelse av 132 kV kraftledningen som krysser Begna naturreservat. Tiltaket anses som nødvendig for at Elvia skal kunne oppfylle sine forpliktelser som følger av energiloven.

Med tanke på at kraftledningen allerede var etablert når vernet kom i 2002 mener Elvia at formålet med fredningens formål ikke tilsidesettes ved en fornyelse innenfor eksisterende rettighetsbelte i dagens trasé.

Elvia har beskrevet forholdene rundt gjennomførelsen og vil hensynta fredningen som foreligger ved å begrense ulempene og minimere inngrepet.

Den alternative plasseringen som nettselskapet har vurdert vil medføre større ulemper samlet sett. Basert på dette mener nettselskapet at skissert plassering er den beste, både teknisk, samfunnsøkonomisk og eiendomsmessige forhold.

Vi ber om at søknaden behandles så raskt som mulig for å sikre nødvendig fremdrift i prosjektet. Ta kontakt med undertegnede dersom det er behov for avklaringer. Vi imøteser eventuelle tilbakemeldinger vedrørende tidspunkt for gjennomføring av tiltaket gjennom naturreservatet.

Med vennlig hilsen
Elvia AS

Jan Olav Grønvold
Prosjektleder regionalnett

Jan.olav.gronvold@elvia.no

VEDLEGG:

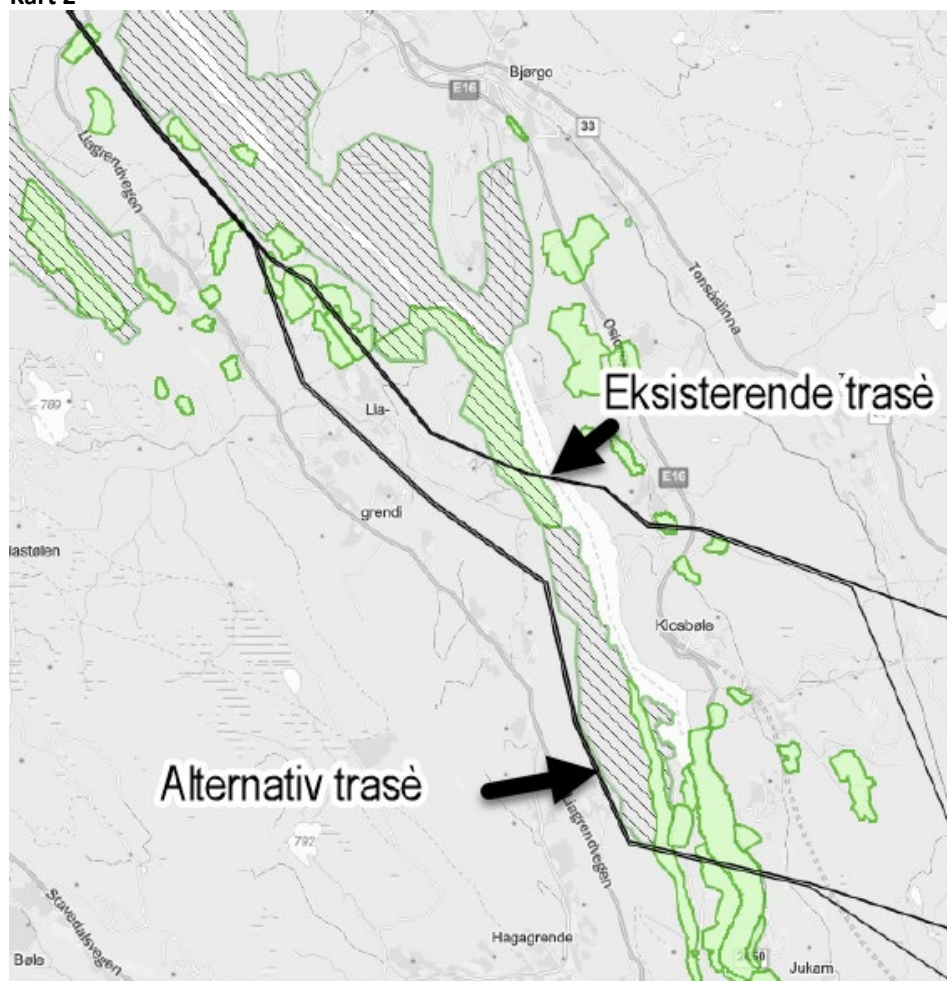
Vedlegg 1: Uttalelse fra grunneiere og interessenter i Reinli og Liagrenda

Kart 1

Kartutsnittet viser linjetrase med adkomstveier. Rød linje er vernegrense

Kart 2

Oversiktskart over eksisterende trasè og alternativ trasè

Kart 3

Oversiktskart som viser mastepunktene på begge sider av Begna.

Figur 1

Figur 1: Bildet viser fundament med innfesting av samme mastetype som skal benyttes i prosjektet 132kV Åbjøra - Gjøvik

Figur 2

Figur 2: Bildet viser prinsipp for montering av rørmaster i seksjoner ved bruk av helikopter.

Til Elvia AS v/Jan Olav Grønvold
Prosjektleder regionalnett
Postboks 4100
2307 Hamar

Liagrenda, 28.11.2023

Uttalelse fra grunneiere og interessenter i Reinli og Liagrenda angående 132 kV Åbjøra- Gjøvik.

Viser til informasjonsmøte den 22.11.23 på kommunehuset i Bagn. Det ble i møte informert om alternative traseer gjennom Reinli og Liagrenda; trase 1.0, 1.1 og 2.0. Traseene medfører alle omfattende inngrep, i større og mindre grad, som ikke er ønskelige. Vi vil gjerne komme med følgende kommentarer:

Trasé 1.0:

Denne traseen ser vi på som den mest hensiktsmessige.

Traséen går i hovedsak der hvor eksisterende høyspenttrasé ligger i dag. Den vil mest berøre Rustøe gnr/bnr. 1/8 og Tøllevshaugen gnr/bnr. 1/9. Traséen medfører at området må utvides i naturreservatet, men dette er kun med 4 mål forutsatt at traseen er 50 meter bred.

Eksisterende skogsvei må ryddes for å få tilgang til traséen. Vi ser på det som uproblematisk å opparbeide denne igjen for å få til en god adkomst.

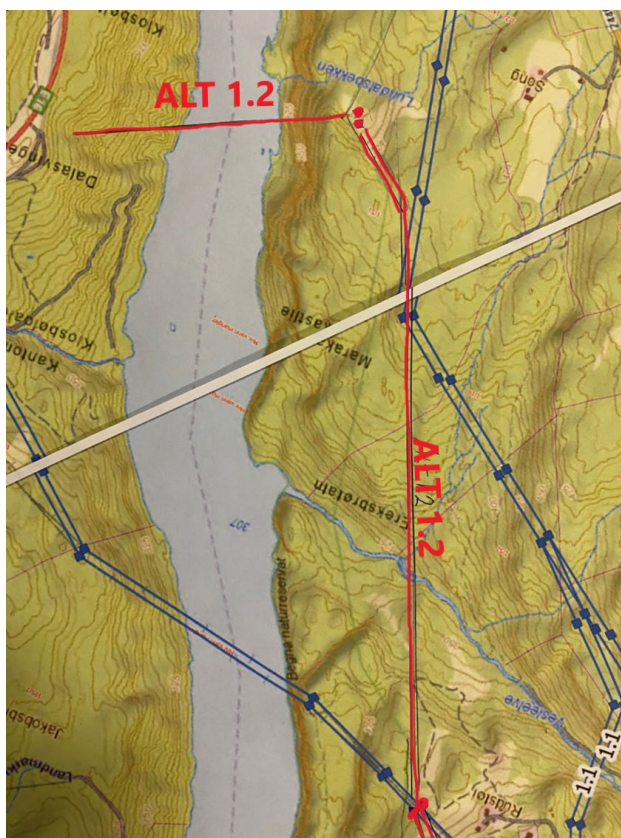
Vi ser at trase 1.0 er flyttet litt i forhold til eksisterende trase. Vi har forslag om en rett linje fra Bergheim til Rustøe. (Se kart nedenfor)

Trasé 1.1:

Denne traséen ser vi på som uaktuell. Denne vil komme veldig tett innpå gården Rustøe.

Som alternativ til trasé 1.1 vil vi foreslå å trekke traséen fra Bergheim til Rustøe og fra Rustøe til Lundalsbekken. Denne traseen vil, slik vi har skissert det, ikke berøre verneskog, da mastepunktene kan settes på høyeste punkt i terrenget, på utsiden av naturreservatet.

Høgspenlinjene går da over skogen, og berører ikke denne (se kart nedenfor).

Vår trase er skissert med rødt.

Vår trase er skissert med rødt.

Trase 2.0:

Denne traseen ser vi på som uaktuell. Trasé 2.0 går parallelt med avsatt grenselinje for Begna naturreservat helt fra Bruskaret i sør til Nerbråten i nord.

Traséen vil gjøre en inngripen på til sammen 3100 mål skog. Vi mener plasseringen av denne traséen er et paradoks, da skogen på nedsiden av naturreservatet i prinsippet er like gammel som på oversiden. Vi antar at grensen til naturreservatet er utflytende. En ny høyspenttrasé i dette området vil dermed medføre et omfattende naturinngrep opp langs lia tett på Begna naturreservat, hvor det er mange sjeldne og fredede arter. Dette vil berøre fugle- og dyreliv, og et stort tur - jakt - og skogsområde. Og ikke minst vil traséen berøre mange eiendommer ved at den blir liggende tett innpå flere hus. Dette vil oppleves skjemmende, og det vil forringe boligenes verdi og det vil i stor grad påvirke innbyggernes trivsel og livskvalitet.

I tillegg oppleves det utrygt å bo i nærheten av en høyspenttrase. Dette i forhold til strålefare, samt ulyd fra høyspentlinje. Det kan også nevnes at det er hele 5 tilfeller av Parkinson-sykdom blant beboere i Liagrenda etter at eksisterende høyspenttrase 1.0 ble bygd på 1950-tallet. Disse beboerne bor i Bergheim, Tollevshaugen, Lien, Nordre Knutshaugen og Rustøe. I henhold til tidsskriftet «dagens medisin» har 1 % av Norges befolkning denne sykdommen. Det gir derfor grunn til bekymring at det vurderes å bygge en trasé 2.0 der det er mest bebyggelse i Liagrenda, da det er så høy hyppighet av personer med sykdommen langs eksisterende kraftlinje. Vi mener også at traséen vil begrense fremtidig utvikling og potensiale for fremtidig utbygging, da ingen ønsker å bosette seg i nærheten av en massiv høyspenttrasé. Noen vil vurdere sterkt å flytte, om denne blir ført opp.

Traseene medfører alle omfattende inngrep som ikke er ønskelige. Grunneiere og innbyggere i Reinli og Liagrenda ser på trase 1.0 som det beste alternativet fordi denne medfører mindre inngripen i naturen og øker avstanden til eksisterende bebyggelse. Traséen krysser naturreservatet med kun 2 mastepunkt. Med trasé 1.0 blir til sammen 4 mål berørt sammenlignet med trasé 2.0 som krever en urimelig stor inngripen i naturområdet på 3100 mål. Vi forventer at denne uttalelsen påvirker den videre planleggingen.

Vi ønsker tilbakemelding på at Statsforvalteren har mottatt kopi av vårt innspill.

Men hilsen fra oss som var til stede på bygdemøte 28.11.23:

Kjetil Skaga, gnr/bnr. 112/19, Nord- Aurdal
Morten Øyhus, gnr/bnr 112/1, Nord- Aurdal
Stian Gjerde, gnr/bnr. 1/6, Sør-Aurdal
Egil Lyhus, gnr/bnr. 1/11, Sør-Aurdal
Jostein Kvaal, gnr/bnr. 1/9, Sør-Aurdal
Trond Hermundsplass, gnr/bnr. 1/5, Sør-Aurdal
Øystein Røang, gnr/bnr. 1/22, Sør-Aurdal
Anette Hermundsplass, gnr/bnr. 1/7 og 1/13, Sør-Aurdal
Heidi Storbråten, gnr/bnr. 14/16, Sør-Aurdal
Magne Haugerud, gnr/bnr. 14/6 og 14/37, Sør-Aurdal
Tommy Bergheim, gnr/bnr. 112/2, Nord- Aurdal
Anne Marit Framnes, gnr/bnr. 112/6, Nord- Aurdal
Mona Storbråten Kvaal og Arnstein Kvaal, gnr/bnr 1/16, Sør Aurdal.